

TURYSTYKA KULTUROWA W PŁOCKU NA PRZYKŁADZIE FESTIWALI

1. Płock- miasto festiwali

Współczesny Płock jest miejscem rozpoznawalnym nie tylko w regionie, ale na skalę ogólnokrajową, gdzie organizowane są i rozwijane różnorodne wydarzenia i formy kultury. Bogata tradycja organizacji takich imprez i kultywowania ich w różnorodnych postaciach, czym poszczycić się może miasto, szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu, stała się przyczyną powstania i rozwoju na masową skalę turystyki kulturowej.

W Płocku nie brakuje miejsc, gdzie można realizować swoje zainteresowania i rozwijać wiedzę kulturalną, spędzić czas wolny otaczając się rodziną i przyjaciółmi, a rozliczne walory historyczne i przyrodnicze oraz atrakcje kulturalne przyciągają coraz to liczniejsze rzesze turystów.

Życie kulturalne Płocka kwitnie i rozwija się wyzwalając inicjatywy społeczne między innymi dzięki powstaniu nowych placówek naukowo-badawczych, w których kształcą się i pracują już kilkunastotysięczna rzesza studentów, absolwentów i pracowników nauki. Społeczność z wykształceniem akademickim tworzy prężną i aktywną elitę intelektualną mieszkańców miasta, i z każdym rokiem przyczynia się do ożywienia ruchu kulturalnego jego mieszkańców. Na terenie Płocka działa kilka szkół wyższych: poczynając od Wyższego Seminarium Duchownego o długoletniej tradycji kształcenia kleryków, poprzez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową, która niedawno obchodziła 10-tą rocznicę powstania, prywatną Wyższą Szkołę im. Włodkowica czy filie Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej.

Współczesny Płock staje w obliczu szansy przekształcenia się z typowego miasta przemysłowego w miasto o charakterze akademickim i kulturotwórczym, będącym atrakcyjnym centrum turystyki kulturowej.

Na przestrzeni ostatnich lat (2005-2015) w Płocku nie brakowało imprez zorganizowanych jednorazowo jak i tych, które wpisały się już na dobre w historię tego miasta.¹ Wymiernym efektem kultury płockiej jest stale rosnąca liczba uczestników poszczególnych wydarzeń. Do cyklicznych imprez rozrywkowo- kulturalnych na stałe wpisały się: Płockie Kolędowanie, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Wieczór Chwały, Festiwal Muzyki Jednogłosowej, Międzynarodowy Festiwal „Płockie Dni Muzyki Chóralnej”, Majówka na Starówce, Płocka Noc Kabaretowa, Piknik Europejski, Jarmark Tumski, Dzień Dziecka w zoo, Dni Historii Płocka- Dzień Chemika, Wianki, Piknik Lotniczy, Biesiada Kasztelańska, Cygańska Noc, Letni Festiwal Muzyczny, ReggaeLand, Auditorium- Festiwal Świata Niezależnego, Festiwal Muzyczny Ogródki Rockowe, Rynek Sztuki, Festiwal Piękna, Pożegnanie Lata- Family Festival, Summer Fall Festiwal, SkArPa, Płockie Koncerty Organowe, Wigilia przed Ratuszem, Sylwester przed Ratuszem.

Z przytoczonych powyżej przykładów widać, iż w mieście nie brakuje wydarzeń kulturalnych o różnym zasięgu i charakterze. Każdy znajdzie coś dla siebie bez względu na wiek, płeć czy zainteresowania. Niektóre z imprez są biletowane, inne zaś darmowe. Płock

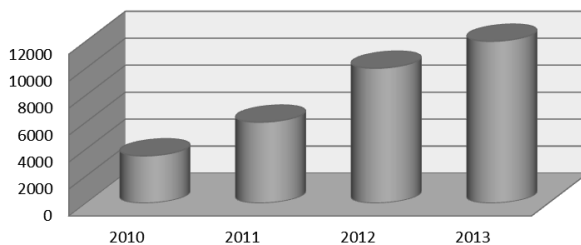
¹ Miejski Zeszyt Statystyczny, Nr 20, Płock 2013, str. 340.

to niewątpliwie miasto dużych możliwości organizacyjnych przyciągających duże rzesze fanów tworzących turystykę kulturową.

1.1. Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych

Dwa pierwsze festiwale - ReggaeLand i Audioriver, to niewątpliwie faworyci na największe wydarzenia kulturowe w Płocku. Imprezy, mimo iż są biletowane odbywają się w plenerze i dzięki temu liczba osób uczestniczących w nich jest bardzo duża.

Liczba uczestników ReggaeLandu w latach 2010-2013

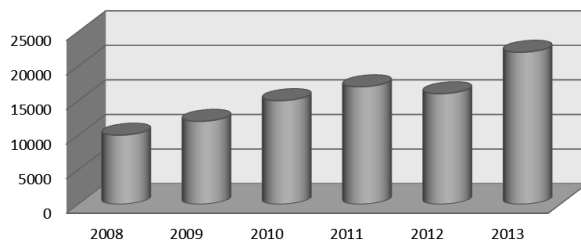

Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Na podstawie wykresu dokładnie widać zmieniającą się liczbę uczestników ReggaeLandu. Liczba ta systematycznie rośnie. W pierwszym roku – 2010, uczestników było najmniej, zaledwie trzy i pół tysiąca. W roku kolejnym, wynik ten został niemalże podwojony - sześć tysięcy odwiedzających. Rok 2012 to wzrost liczby miłośników muzyki reggae do dziesięciu tysięcy osób i miana rekordowego festiwalu. Jednak Sukces ten został szybko pobity, bo już w roku kolejnym liczba bawiących się na płockiej plaży osiągnęła dwanaście tysięcy

Rysunek 1. Liczba uczestników Audioriver w latach 2008-2013

Liczba uczestników Audioriver w latach 2008-2013

Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Audioriver – to drugi, co do ilości uczestników festiwal cieszący się ogromną popularnością. W pierwszym z przedstawionych lat, liczba uczestników wynosiła dziesięć tysięcy. Rok później na nadwiślańską plażę wybrało się dwanaście tysięcy osób. W roku 2010 i 2011 liczby te systematycznie rosły (piętnaście i siedemnaście tysięcy). Rok 2012 przyniósł nieznaczny spadek osób, fani muzyki elektronicznej to szesnaście tysięcy. Kolejny rok to następna rekordowa liczba dwudziestu dwóch tysięcy chętnych do wspólnej zabawy w większości przyjezdnych turystów.

Na podstawie danych widać, iż liczba fanów muzyki reggae i muzyki elektronicznej z każdym rokiem systematycznie zwiększa się. Można, zatem szacować, iż w następnych

latach liczba chętnych do zabawy na nadwiślańskiej plaży osiągać będzie nadal rekordowe wielkości.

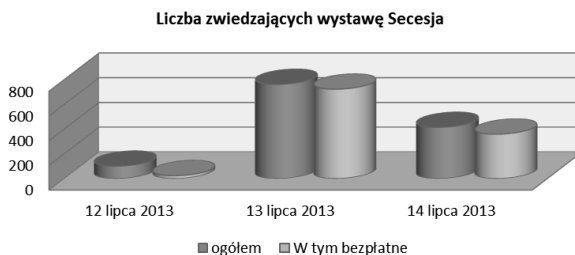
Kolejne dwa festiwale – Festiwal Piękna i Płocka Noc Kabaretowa to również ogromne przedsięwzięcia na skale nie tylko miasta, ale również i kraju dzięki TVP. Obydwie imprezy są transmitowane w ogólnopolskich programach telewizji.

Jeśli chodzi o liczbę widzów (podobnie, jaki i poprzednio, w dużej mierze przyjezdnych turystów), to z uwagi na to, że obie imprezy są biletowane, ich liczba ograniczona jest ilością miejsc, w których się odbywają - Amfiteatr Płocki oraz Hala Widowiskowo-Sportowa Orlen Arena, która wynosi 3 000 osób. Oba festiwale, jak potwierdzają statystyki organizatorów² cieszą się, zatem dużym i nieustającym powodzeniem i co roku gromadzą pełną widownię³. Dla tych, którzy nie zdążą z zakupem biletów pozostaje udział w imprezie za pośrednictwem telewizji.

1.2. Baza materialna, jej rozwój i wydatki miasta na organizację imprez kulturalnych w Płocku

Władze miasta i organizatorzy przedstawionych powyżej festiwali z każdym rokiem rozszerzają i ulepszają uczestnikom skalę atrakcji tak, aby potrafiły zaskoczyć widza oraz sprawiały, iż z każdym rokiem ludzie chętnie i licznie powracali nad Wisłę, jak również, aby z każdą kolejną edycją festiwalu było ich coraz więcej. Niektóre pomysły, choć nietypowe i eksperymentalne okazały się trafne i bezkonkurencyjne. I tak w roku 2013 organizatorzy festiwalu Reggaeland zaproponowali, aby osoby, które posiadają bilet z imprezą, miały wolny wstęp do Płockiego Zoo oraz do Muzeum Mazowieckiego. Płockie zoo niestety nie prowadziło statystyk, jednak dane z Muzeum Mazowieckiego są zachęcające i przedstawiają się jak w rysunku 2.

Rysunek 2. Liczba zwiedzających wystawę Secesja

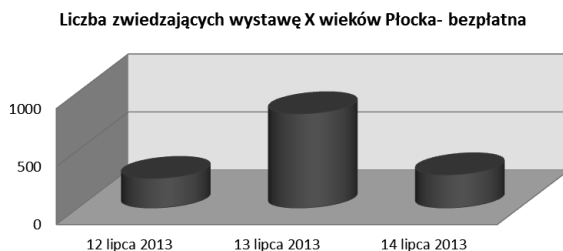
Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Pierwszego dnia festiwalu zainteresowanie wystawą Secesja było niewielkie, przeważa liczba osób, które wchodziły do Muzeum odpłatnie. Ze względu na bezpłatny charakter wystawy X wieków Płocka liczba odwiedzających była niemalże podwójna. Jednak trudno stwierdzić ile osób to uczestnicy festiwalu. 13 lipca 2013 roku to już znaczny wzrost uczestników wystawy. Secesję obejrzało siedemset dwudziestu trzech reggaelandowiczów. Zaledwie trzydzieści dziewięć osób kupiło bilety.

² – opracowała Ewelina Chylińska na podstawie danych Wydziału Edukacji i Kultury Urzędu Miasta

³ Źródło: opracowała Ewelina Chylińska na podstawie danych z Urzędu Miasta Płocka, Wydział Edukacji i Kultury

– opracowała Ewelina Chylińska

Rysunek 3. Liczba zwiedzających wystawę X wieków Płocka - bezpłatna

Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Tego dnia największym zainteresowaniem cieszyła się druga wystawa, jak również była to najliczniejsza grupa zwiedzających podczas trzydniowej imprezy. Ostatniego dnia festiwalu liczby te znacznie zmalały, jednak nadal Muzeum Mazowieckie było oblegane, w porównaniu z pierwszym dniem festiwalu. Pomysł darmowych wejściówek sprawdził się niewątpliwie.

Dobrze świadczy to o organizatorach, którzy nie tylko zapewniają odwiedzającym rozrywkę w postaci muzyki, klimatu reggae, pięknych nadwiślańskich widoków, ale również pragną, aby turyści, którzy przyjeżdżają w tym czasie do Płocka poznali go również od innej strony. Pokazanie historii miasta, formy spędzania wolnego czasu, zabytki to pretekst, aby festiwalowicze wracali do Płocka nie tylko ze względu na muzykę, ale również do miasta, które jest bogate kulturowo.

Pomysłów jak urozmaicać coroczne wydarzenia jest bardzo dużo. Podczas Auditorium działa kino festiwalowe, gdzie seanse odbywają się w kinie Przedwiośnie. To zapewne nie jedyne atrakcje, które czekają miłośników muzyki reggae oraz elektronicznej. Możemy spodziewać się, iż w latach kolejnych czekać będą na uczestników festiwalu równie interesujące atrakcje skłaniające do powrotu do tego urokliwego miasta.

Turyści w mieście nie są pozostawieni sami sobie. Od 2013 roku Informację Turystyczną prowadzi Płocka Lokalna Organizacja Turystyczna. Pełni ona różnorodne funkcje a podczas festiwalu i innych imprez kulturalnych jest to bardzo oblegana instytucja. Turyści szukają bazy noclegowej zarówno w mieście jak i okolicach, placówek gastronomicznych, miejsc, które mogą zwiedzać, informacji o transporcie miejskim, sporcie i rekreacji, jak również informacje o wycieczkach po Płocku, urzędach i instytucjach. Różnorodna pomoc płynie z każdej strony.

Tabela 1. Raport miesięczny Informacji turystycznej – 2013 rok, liczba udzielonych informacji

Miesiąc	Biuro IT	Telefon	Email	Turyści zagraniczni	Razem
Styczeń	87	30	15	6	138
Luty	95	42	17	14	168
Marzec	101	47	23	11	182
Kwiecień	298	51	31	23	403
Maj	920	89	44	71	1124
Czerwiec	733	128	49	47	957
Lipiec	905	100	60	138	1203
Sierpień	758	93	52	81	984
Wrzesień	425	68	43	69	605

Miesiąc	Biuro IT	Telefon	Email	Turyści zagraniczni	Razem
Październik	364	47	19	42	472
Listopad	198	146	28	15	387
Grudzień	122	110	20	18	270

Źródło: Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Z raportu PLOT wynika, iż w każdym miesiącu z Informacji Turystycznej korzysta stosunkowo duża liczba osób. Jednak największej liczby informacji PLOT udzieliło w maju oraz okresie letnim, ze szczególnym wyróżnieniem lipca, a także na zakończenie roku. Wyróżnione okresy zaznaczają wyraźną zależność, która pokazuje bezpośredni związek między odbywającymi się imprezami kulturalnymi i liczbą przyjezdnych turystów a liczbą udzielonych informacji przez PLOT. Wspomniana już wcześniej Płocka Noc Kabaretowa to impreza majowa, Reggaeland i Audioriver odbywają się w lipcu, z kolei Festiwal Piękna, to przełom listopada i grudnia. Duża ilość udzielonych informacji skorelowana jest z liczbą osób przyjezdnych (turystów) do Płocka. Są to nie tylko osoby z Polski, które korzystają z pomocy PLOT, ale również turyści zagraniczni. Największa ich liczba przypada na miesiąc lipiec – 138 osób. Najczęstszą formą kontaktu z biurem IT, którą wybierali turyści, to kontakt bezpośredni, kolejną zaś była rozmowa telefoniczna. Znacznie mniej osób wybierało drogę elektroniczną.

O prestiżowym wymiarze festiwali, świadczy również jego profesjonalna organizacja i wysokość ponoszonych nakładów. W lokalnych gazetach przez cały rok można śledzić informacje dotyczące zaawansowania przygotowań, o tym, kto wystąpi na nadwiślańskiej plaży, w jakim dniu, podany jest również koszt biletów, oraz miejsca gdzie można je zakupić.

Z kolei, aby zapewnić odpowiednio wysoki poziom artystyczny i organizacyjny przeprowadzanych imprez konieczny jest wkład pieniężny ze strony organizatora – sponsora, którym jest miasto Płock.

Tabela 2. Budżet miasta przeznaczony na wybrane festiwale w Płocku

wydarzenie	Rok wydatki w zł					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Reggaeland	793.273,97	712.626,32	501.654,56	91.919,63	1.090.195,82	1.610.178,92
Audioriver	600.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Festiwal Piękna	412.381,94	865.655,19	1.169.270,4	976.342,5	500.000	_____
Płocka Noc Kabaretowa	108.335,35	471.417,47	564.963,91	502.179,6	511.185,53	521.134,37

Źródło: Źródło: opracowanie – Justyna Chylińska na podstawie danych z Płockiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Budżet przeznaczony na Reggaeland systematycznie rośnie, wraz ze zwiększającą się liczbą uczestników(tabela powyżej), wyjątkiem jest rok 2011, gdzie organizatorem imprezy nie było miasto Płock ze względu na zbyt późne ogłoszenie przetargu.

Na Audioriver miasto przeznacza od pięciu lat tę samą kwotę miliona złotych. W latach ubiegłych fundusze były znacznie mniejsze.

Jeśli chodzi o kolejne dwa duże festiwale, tu fundusze przeznaczone na ich organizację są różne. Wartości te rosną, potem znacznie maleją, a następnie nieznacznie znów się zwiększają.

1.3. Wpływy finansowe i inne korzyści z organizacji festiwali i imprez kulturalnych w poszczególnych latach. Próba wyceny i określenia efektów turystyki kulturalnej dla rozwoju miasta

POKIS – Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki to samodzielna jednostka upowszechniania kultury na terenie miasta Płock. Instytucja wpisana jest do krajowego rejestru instytucji kultury, który jest prowadzony pod patronatem prezydenta miasta.⁴ POKIS jest jednym z głównych organizatorów imprez odbywających się w Płocku.

Tabela 3. Wpływy finansowe uzyskane przez POKIS w latach 2008-2013 z festiwali

Wydarzenie	Rok					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ReggaeLand	88.359,90	119.257,69	0,00	0,00	225.327,26	304.137,02
Audioriver	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Festiwal Piękna	0,00	20.400,27	12.742,71	38.478,70	0,00	0,00
Płocka Noc Kabaretowa	0,00	53.845,80	73.212,34	92.511,86	109.117,58	106.723,12

Źródło: opracowanie Justyna Chylińska na podstawie danych z Urzędu Miasta Płocka, Wydział Edukacji i Kultury.

Z tabeli wynika, iż to ReggaeLand przynosi największe wpływy z organizacji imprezy. Wartość wpływu systematycznie rośnie z każdym kolejnym rokiem, tak jak było to w przypadku rosnącej liczby uczestników tego festiwalu oraz wkładu pieniężnego przeznaczanego na te przedsięwzięcie. Wyjątkiem są lata 2010 i 2011, kiedy to POKIS nie był organizatorem imprezy.⁵ Jak ukazuje tabela, Audioriver nie przynosi wpływu do Płockiego Ośrodka Kultury i Sztuki, gdyż nie jest on organizatorem imprezy. Festiwal Piękna jest wydarzeniem, które również zmienia swoją strukturę organizacyjną. Zyski z festiwalu przyjmują różne wartości, rosną, maleją, po czym znów rosną. Płocka Noc Kabaretowa to również osiągnięcie, które przynosi duże zyski. Mimo iż liczba miejsc na tej imprezie jest ograniczona, wpływy te z każdym rokiem rosną.

Oprócz wpływów finansowych niewątpliwą korzyścią dla miasta jest jego reklama zarówno w regionie jak i w kraju. Płock od kilku lat słynie z opinii miasta festiwalowego. Nie da ukryć się faktu, iż to dzięki nim życie kulturowe miasta znacznie wzrosło, liczba odwiedzających turystów z kraju i zza granicy również uległa zwiększeniu. Turyści nie tylko skupiają się na niepowtarzalnym klimacie, jaki tworzy płocka plaża. Organizatorzy imprez nie zapominają, iż Płock to również miasta o bogatej historii i ciekawych zabytkach. W swoich programach promujących festiwal nie zapominają wspomnieć o innych atrakcjach, jakie czekają na przyjezdnych. Przejawem współpracy jest chociażby wymieniony wcześniej pomysł o zwiedzaniu Muzeum Mazowieckiego dla uczestników festiwali nieodpłatnie. Na stronach internetowych promujące festiwale, można dostrzec reklamę miasta w całej okazałości. Oprócz atrakcji zaplanowanych w czasie festiwalu możemy uzyskać dokładne dane o bazie gastronomicznej, bazie noclegowej, udogodnieniach dla niepełnosprawnych, czy też informacji jak dostać się na festiwal środkami komunikacji. Festiwale te nie tylko przynoszą korzyści dla organizatorów, imponujące liczby osób biorących udział w imprezie świadczą o tym, iż w mieście w okresie letnim zwiększa się liczba zainteresowanych noclegiem, bazą żywieniową, komunikacją. Przynosi to duże korzyści finansowe dla posiadaczy hoteli, pensjonatów, restauracji, barów szybkiej obsługi, sklepów spożywczych, monopolowych. Te wszystkie aspekty ukazują Płock w pozytywnym świetle. Miasto rozwija się pod względem

⁴ <http://www.pokis.pl/>, 02.04.2014.

⁵ Ibidem.

kulturowym, ale nie zapomina, że tworzy jedną całość, gdzie dobro wspólne jest najważniejsze. Dla rozwoju miasta turystyka kulturowa ma ogromne znaczenie. Biorąc pod uwagę dane ze wszystkich tabel użytych w niniejszej pracy widać, iż trwa ciągle proces doskonalenia organizacji festiwali płockich. Zwiększone zaangażowanie pieniężne odzwierciedla ich bardzo wysoki poziom, umieszczając je bardzo wysoko w rankingach polskich festiwali. Przedsięwzięcia te w stu procentach są opłacalne. Oprócz wymiaru korzyści materialnych, jest wymiar, którego nie da się zmierzyć a mianowicie zadowolenie, oraz pełna satysfakcja uczestników. Sam fakt, iż z każdym rokiem nad płocką Wisłę czy też do Amfiteatru powracają te same jak i również nowe osoby jest najlepszą wizytówką dla miasta i oceną organizowanych tam imprez kulturalnych.

1.4. Event, festiwal- definicje

Jedną z form turystyki kulturowej, zaliczanej do turystyki współczesnej jest turystyka eventowa, zwana również turystyką imprez. Jej głównym celem jest udział turystów w różnorodnych festiwalach, koncertach, festynach, paradach, widowiskach tanecznych, muzycznych. Wymiar tego typu kultury może być postrzegany w ujęciu kultury „wysokiej” jak i kultury „popularnej”. Ogólnie rzecz biorąc turystyką eventową nazywamy podróż, której głównym celem jej uczestników jest udział w specjalnie przygotowanych imprezach, które mają charakter kulturalny, są ograniczone czasowo, oraz przyciągają dużą liczbę turystów. Event to słowo, które zostało zapożyczone z języka angielskiego na początku XXI wieku, kiedy to miał miejsce rozwój masowych imprez kulturowych. W Polsce używa się tego terminu, jako zorganizowane przedsięwzięcie w celach rozrywkowych, dochodowych i propagandowych. Przykładem może być festyn, koncert, czy też zawody sportowe.⁶

Eventy mają głównie zapewniać rozrywkę, uczyć otwartości na nowe doświadczenia, wprowadzać w niecodzienność, zabawę, przygodę, angażować wszystkie zmysły, przynosić radość. To świetna forma spędzania czasu wolnego z rodziną, znajomymi. Możliwość zregenerowania sił fizycznych i psychicznych. Udział w imprezach zazwyczaj wiąże się z podróżą do innej miejscowości a nawet kraju, co stwarza również warunki do rozwoju turystyki.⁷ Dokonując podziału eventów możemy wyróżnić je pod względem miejsca ich odbycia. I tak: imprezy odbywające się w zamkniętych pomieszczeniach na przykład hale sportowe, jak również wydarzenia typu „open air”, które odbywają się na świeżym powietrzu. Chcąc bardziej poznać zjawisko można wyróżnić również eventy tematyczne i nietematyczne.

Jak wyżej wspomniano eventy zaliczyć można do różnych kategorii kultury: wysokiej, popularnej i pozostałych. Te, które reprezentują kulturę wysoką to imprezy muzyczne różnego rodzaju, poprzez festiwale, koncerty do opery. To również wydarzenia teatralne, filmowe, związane z literaturą. Do eventów kultury powszechnej zalicza się imprezy o tematyce religijnej, obyczajowej i tradycyjnej. Przykładem mogą być dni miast, skansenów. To również wydarzenia o charakterze historycznym, folklorystycznym, eventy medialne- różnego typu gale wręczania nagród, festiwale piosenki. Pozostałe wydarzenia to: eventy naukowe, techniczne, oraz wszelkie inne.⁸ Z roku na rok liczba osób wyjeżdżających na eventy wzrasta, gdyż zwiększa się też liczba imprez o takim charakterze organizowanych w wielu miastach na całym świecie, również w Polsce.

Głównym założeniem zorganizowania eventu jest jego masowy charakter, organizowanie go na mniejszą skalę nie ma sensu. Uczestniczenie w tego rodzaju przedsięwzięciu jest zazwyczaj z góry przemyślane, bardzo rzadko zdarza się, iż jest to udział przypadkowy gdyż od uczestników wymaga się dobrego poziomu wiedzy ogólnej, zainteresowania tematyką

⁶ Świergiel Sebastian, Buczkowska Karolina, *Wyjazdy na imprezy elektronicznej muzyki tanecznej formą kulturowej turystyki eventowej*, Nr.5/2009, AWF w Poznaniu, str.28-29, dostępna w Internecie, 02.04.2014.

⁷ Tamże, str. 28-29.

⁸ Ratkowska Paulina, *O festiwalu w kontekście turystyki kulturowej, czyli turystyka eventowa raz jeszcze*, Nr. 6/2010, str.11-19, dostępna w Internecie 02.04.2014.

i specyfiką danego wydarzenia. „Podsumowując rozważania na temat turystyki eventowej należy zauważyć, że wraz z systematycznie zwiększającą się liczbą imprez – tak w kraju jak i za granicą- jej rozwój jest niezagrożony a czerpie ona popularność i siłę przyciągania z efektu nadzwyczajności”.⁹

O ile trudno jest zdefiniować pojęcie eventu z racji, iż jest to pojęcie stosunkowo nowe, używane od niedawna, to z wyjaśnieniem pojęcia festiwalu powstaje inny problem. Pojęcie te używane jest od wielu dziesiątek lat, lecz współcześnie zmienia diametralnie swoje znaczenie. Czym zatem jest festiwal? Słowo pochodzi z łaciny (*festivus*), co dosłownie oznacza; radosny, wesoły świąteczny. Do Polski trafiło za pośrednictwem języka francuskiego, gdzie oznacza uroczystość muzyczną. Ogólnie rzecz ujmując festiwal to uroczystość okresowa, na którą składa się impreza, ale również i konkursy artystyczne, oraz spotkania, które umożliwiają przybyłym uczestnikom na nawiązanie kontaktów kulturalnych. Inaczej festiwal można nazwać imprezą kulturalną, na której są prezentowane filmy, spektakle teatralne, piosenki, które są oceniane i nagradzane. Bez wątpienia festiwal to zjawisko wielowymiarowe. Festiwal może reprezentować, łączyć wiele form sztuki jednocześnie. Stwarza on niezwykłą atmosferę, poczucie wyjątkowości, niezwykłości, odświętności. Festiwal może być cykliczny lub jednorazowy. Przeważnie trwa do dwóch dni, chociaż zdarzają się i dłuższe. Pierwsze ślady festiwali można dostrzec już w starożytności. Ludzie gromadzili się by razem przeżywać święta religijne, jakim były chociażby Wielkie i Małe Dionizje, uroczystość ku czci boga Dionizosa. Było to wydarzenie cykliczne, którego głównym celem było oczyszczenie duszy przez lud grecki. Ma to wiele wspólnego z czasami współczesnymi, gdzie festiwalowicze spotykają się by przeżyć coś niezwykłego, odpocząć, oderwać się od trudów życia codziennego, znaleźć ukojenie zarówno dla duszy jak i ciała. Wydarzenie to swą formę przekazuje poprzez muzykę, taniec, słowo.¹⁰ Konkurencyjnymi formami, które są zagrożeniem dla festiwalu są: festyny, parady, fiesty, imprezy oraz eventy. Wszystkie są do siebie podobne, jednak różnią się od siebie.

Festiwal niewątpliwie jest jedną z form współczesnego wydarzenia, czyli eventu. Każdego dnia niemal na całym świecie odbywają się festiwale, wielkość zjawiska jest tak duża, iż jest ono praktycznie nie do policzenia. Wspomniane już przedsięwzięcia odbywające się w Płocku (Reggaeland, Audioriver, Festiwal Piękna, Płocka Noc Kabaretowa), można zaliczyć do festiwali muzycznych. Nie są one jednolite pod względem formy, możemy wyróżnić festiwale muzyki klasycznej oraz współczesnej, oraz formy bardziej wykwalfikowane, festiwal muzyki alternatywnej, jazzowej, bluesowej, elektronicznej, country, chóralnej, poezji śpiewanej, muzyki poważnej, reggae, rockowej, techno i wielu innych. Największą popularnością cieszą się te imprezy, które organizowane są w plenerze.

Turystyka eventowa jest postrzegana, jako jedna z najbardziej elitarnych form turystyki kulturowej. Zważywszy na powyższe podziały można stwierdzić, iż grupą odbiorców danych wydarzeń plenerowych są zazwyczaj osoby młode, które są w stanie na duże poświęcenie. Bardzo często odkładają oni pieniądze przez długi czas, aby tylko kupić bilety wstępu. Niekiedy wile do życzenia pozostawiają warunki transportu oraz miejsc noclegowych. Dla młodych jednak nie stanowi to problemu, gdyż chęć zabawy, bez troski jest silniejsza. Młodzi często rezygnują z wysokich standardów, ponieważ woli przeznaczyć resztę pieniędzy na poznanie nowego miasta, dalszych rozrywek zapewnionych przez organizatorów imprezy. Najczęstszą formą usług turystycznych wybierają wizyty w informacji turystycznej, zakup książkowych przewodników, informacji zaczerpniętych w Internecie.

Uczestnicy koncertów traktują wyjazdy na festiwale, jako podróże krótkoterminowe. Niewątpliwym motywatorem do udziału w evencie jest chęć zobaczenia swych idoli

⁹ Ibidem, s. 17

¹⁰ Ibidem, s. 31-32.

muzycznych na żywo, wraz z innymi uczestnikami, którzy mają podobne pasje i zainteresowania. Jest to również forma wyrażenia swoich emocji, pokazania otwartości na świat, możliwość poznania nowych osób, kultur, obyczajów, sposobu życia.

Niekiedy motywem wyjazdu jest impuls opuszczenia domu dla zwykłej potrzeby zmiany najbliższego otoczenia.¹¹ Przebywając w nowym miejscu, uczestnicy festiwali najczęściej poznają je poprzez spacery ulicami miasta, spędzanie czasu w pubach, restauracjach czy barach.

Podsumowując. Typowi uczestnicy festiwalu to osoby do dwudziestego piątego roku życia, które posiadają wyższe wykształcenie lub nadal się uczą. W festiwalach biorą udział średnio raz, dwa razy do roku ze względu na duże rozbieżności w ich rozmieszczeniu. Stali bywalcy z dużym wyprzedzeniem kupują bilety, wykupują karnety, aby zmniejszyć koszty, mieć pewność, że uczestnictwo w festiwalu będzie „zaklepana”. Osoba ta nie podróżuje sama, zapranie ze sobą osób najbliższych do doskonała forma zacieśniania więzi. Dużo milej jest spędzać czas z osobami, które dzielą nasze pasje i zainteresowania. Życie towarzyskie na festiwalach rozgrywa się głównie na polach namiotowych, większość festiwalowiczów wybiera właśnie tę formę noclegu. Głównie bywa tak, iż po zakończeniu festiwalu uczestnicy nie przedłużają swojego pobytu w miejscu, w którym dany festiwal się odbywał.¹²

„Festiwale stają się coraz popularniejszą formą spędzania czasu wolnego, rozwijają turystykę, wzbogacają życie ludzi, nadają znaczenie społeczeństwom i umożliwiają wspólne dzielenie się przeżyciami pomiędzy gospodarzami a gośćmi poszczególnych imprez”.¹³ Turystyka eventowa jest niewątpliwie nową formą, która wzbudza duże zainteresowanie, prowadzone są liczne dyskusje i badania w celu jej wyjaśnienia, ukazania jej sensu i potrzeby stworzenia.

1.5. Festiwal ReggaeLand

ReggaeLand to festiwal muzyki reggae. Jest on organizowany na nadwiślańskiej plaży w Płocku. Pomysł stworzenia tego przedsięwzięcia narodził się w Grzegorz Żaglewskim, który w roku 2006 zaprosił do współpracy Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki. Główną ideą stworzenia festiwalu jest popularyzacja muzyki reggae oraz wielu jej istniejących odmian. „Idea stworzenia wyjątkowego widowiska muzycznego, które zjednoczy ludzi dzięki prezentacji muzyki otwartej i przyjaznej dla wszystkich bez względu na wiek, płeć, rasę czy wyznanie.”¹⁴ Podczas ReggaeLandu możemy usłyszeć muzykę roots reggae, dub, ragga, dancehall, jungle, ska, rocksteady. Organizatorzy zakończyli współpracę w atmosferze konfliktu po czterech latach wspólnego działania.

Zorganizowanie kolejnych edycji miasto Płock powierzyło agencji Positive Music Promotion z Ostródy, która organizowała swój własny festiwal Ostróda Reggae Festiwal. Już od pierwszej edycji ReggaeLand cieszył się dużym zainteresowaniem. Na płockiej scenie można było ujrzeć do tej pory gwiazdy światowego formatu, które zapisały się w historii tworzenia gatunku. Oprócz sceny głównej rozstawiane są namioty tak zwane soundsystemy, gdzie można bawić się w rytmach muzyki stworzonej na bazie reggae. Co roku istnieje możliwość wykupienia noclegu na polu namiotowym, stworzonym specjalnie na potrzeby festiwalu. Aby dotarcie na festiwal było łatwe, stworzona jest specjalna linia autobusowa-Reggaeabus. Z wyjątkiem roku 2010 bilety wstępu kosztują trzydzieści złotych, jest to cena bardzo przystępna zważywszy na fakt, iż festiwal trwa dwa dni. Corocznie odbywa się on w lipcu. Pierwsza edycja miała miejsce 8 lipca 2006 roku, początkowo nastawiono się na

¹¹ Piasecka Ewa, *Uczestnictwo w muzycznych wydarzeniach kulturowych- forma turystyki czy tylko sposób spędzania czasu wolnego?*, Nr.2/2012, str. 44-45, dostępna w Internecie.

¹² Ibidem, s. 44-45.

¹³ P. Ratkowska, *O festiwalu w kontekście turystyki kulturowej, czyli turystyka eventowa raz jeszcze*, Nr. 6/2010, str.28-29, dostępna w Internecie 02.04.2014

¹⁴ http://www.pokis.home.pl/reggae_2014/?page_id=465, 04.04.2014.

niewielką liczbę odbiorców, jednak okazało się inaczej, na scenie zawitały takie gwiazdy jak: Lion Vibrations, Paprika Korps, Jamal, Duberman, Vavamuffin, Bakshish, WWS All Sunrises Soundsystem, Daara J (Senegal) oraz Apache Indian & The Reggae Revolution (Wielka Brytania). Druga edycja to 6-7 lipca 2007 roku. Gwiazdy światowego formatu podzieliły się na dwa dni występów. Festiwal odniósł duży sukces. 12-13 lipca 2008 roku to kolejna odsłona muzycznego wydarzenia. Wystąpiły gwiazdy polskiej muzyki reggae, jak również przedstawiciele gatunku z Jamajki, Niemiec, USA, Rosji. Z każdym rokiem zauważano już rosnącą liczbę uczestników. Przełomem był rok 2010, gdzie festiwal po raz pierwszy w historii swego istnienia trwał trzy dni. Mimo iż karnet kosztował w granicach stu dwudziestu złotych, to pasjonaci kultury reggae nie zawiedli, jednak liczba uczestników w porównaniu do lat ubiegłych była niższa. Dramatem dla fanów gatunku okazał się rok 2011, kiedy to okazało się, iż festiwal z powodu zbyt późnego ogłoszenia przetargu na jego organizację nie odbędzie się. Jednak duch pozytywnych wibracji muzyki reggae zwyciężył. Poprzez znany portal internetowy Facebook poparto akcję stworzenia zlotu miłośników jamajskich rytmów. Bardzo duże zainteresowanie sprawiło, iż miasto wspomogło akcję niewielkim wprawdzie nakładem pieniężnym oraz pomocą ze strony POKIS-u. Impreza odbyła się pod nazwą Underground Reggaeland. Ku uciesze sympatyków muzyki gwiazdy muzyki reggae zgodziły się na udział w imprezie za darmo lub tylko za zwrotem kosztów podróży. Idea festiwalu przetrwała a już rok później organizacja ruszyła z pełnym rozmachem.¹⁵ Rok 2012 został określony mianem rekordowego Reggaelandu, liczba uczestników liczyła ponad dwanaście tysięcy osób. Ciekawostką jest, iż udział w organizacji mieli jego pierwotni pomysłodawcy. Na scenie nie zabrakło światowych gwiazd, niewątpliwie największą z nich i najbardziej oczekiwaną w Polsce był Gentleman & The Evolution Band, pochodzą z Niemiec jednak mieszkają i tworzą muzykę w jej rodzimym miejscu- Jamajce. Ich koncert przerwała potężna burza, oraz towarzyszący jej deszcz. Scena główna została zalana, jednak i to nie zraziło miłośników festiwalu do opuszczenia imprezy. W roku 2013 nowością było wyświetlenie w jednym z namiotów soundsystemowych filmu Marley „Wyspa Soul Food Corner”, „Wyspa Warsaw Reggae” oraz liczne warsztaty muzyczne oczywiście związane z jamajską kulturą, odbyły się one na Starym Rynku.¹⁶ Rekordowy Reggaeland uczynił go największym festiwalem muzyki reggae w Polsce. To duma Płocka, która z każdym rokiem stara się, aby poziom przedsięwzięcia nie spadał a do miasta przyciągał rzesze turystów.

1.6. Audioriver

Podobnie jak Reggaeland tak Audioriver odbywa się na płockiej plaży. Jest to festiwal muzyki elektronicznej. Jego premiera również miała miejsce w roku 2006. Dwie pierwsze edycje były bezpłatne, z każdym kolejnym rokiem niestety ceny biletów systematycznie rosną. Wykupić można również karnety, co dla miłośników muzyki jest ułatwieniem i tańszym rozwiązaniem. W latach 2006-2010 organizatorem imprezy była spółka Casting Service Film Agencja Artystyczna oczywiście przy współpracy z Urzędem Miasta Płock. W roku 2011 organizację przejęło konsorcjum spółek IBooking i Fundacji Jest Akcja! Wydarzenie to od początku istnienia przyciągało fanów muzyki elektronicznej zarówno z kraju jak i zza granicy. Liczby uczestników liczone są w kilkunastu tysiącach każda. W ramach festiwalu, z wyłączeniem edycji czwartej działa kino festiwalowe, które z namiotu zostało przeniesione do kina Przedwiośnie. Kilka pierwszych edycji odbywało się w środku lub końcu sierpnia, jednak festiwal został przeniesiony na drugą połowę lipca, w odstępie dwóch tygodni od Reggaelandu.¹⁷

¹⁵ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Reggaeland>, 04.04.2014.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Audioriver>, 04.04.2014.

Podczas Auditorium na rynku Starego Miasta działa Rynek Niezależny, są to darmowe targi i występy muzyczne. Jak widać organizatorzy wychodzą poza ramy plaży Ma on na celu wsparcie biznesu opartego na muzyce alternatywnej, wytwórni, organizatorów, imprez, artystów, mediów, uczelni, rozwiniecie programu festiwalu. Cały Płock bawi się w rytmach muzyki elektronicznej poprzez echo niesione przez Wisłę. Wśród gatunków muzycznych możemy wyróżnić chillout, downtempo i deep house jak i wiele innych hybryd gatunkowych. Podczas festiwalu odbywa się szereg występów na żywo. Ten trzydniowy podniesiony do rangi międzynarodowej event szerzy wszystko, co najlepsze w muzyce alternatywnej. Portal Resident Advisor umieszcza Auditorium w rankingu dziesięciu najlepszych festiwali na świecie. Z takim wyróżnieniem nie wymaga on większej reklamy. Jest to niezwykle prestiżowa impreza, kolejna wpisująca się na listę osiągnięć miasta Płock.¹⁸

1.7. Płocka Noc Kabaretowa

Płocka Noc Kabaretowa to w porównaniu do dwóch poprzednich przedsięwzięć impreza „dość stara”. Jej pierwsza edycja miała miejsce w roku 1997. Impreza ta zapewnia mieszkańcom miasta dużą dawkę humoru, zabawy i rozrywki. Impreza ta odbywa się w weekend majowy. Od 2008 roku przeniesiona została do Amfiteatru. Ilość miejsc ze względu na miejsce jest ograniczona. Nie należy zapominać, iż Płocka Noc Kabaretowa jest transmitowana w telewizji polskiej, przez co odbiorców jest znacznie więcej. Co roku kabaret gromadzi w Płocku elitę polskiej sceny kabaretowej. Od ponad pięciu lat prowadzącym imprezę jest Kabaret Paranienormalni. Obok nich mogliśmy ujrzeć takie gwiazdy jak: Grzegorz Halama, Kabaret Moralnego Niepokoju, Kabaret Neo-Nówka, Kabaret Młodych Panów, Artur Andrus, Kabaret Pod Wywigoszem, Kabaret Łowcy.B, Krzysztof Piasecki, Kabaret Skeczów Męczących, Tomasz Jachimek, Formacja Chatelet, Kabaret Koń Polski, Kabaret Nowaki, Marcin Daniec, Kabaret Smile, Grupa MoCarta, Kabaret Jurki, Andrzej Grabowski, Ireneusz Krosny¹⁹ i wielu innych utalentowanych przedstawicieli kabaretowego świata. Płocka Noc Kabaretowa niemalże otwiera sezon imprez plenerowych w mieście. Widownia ma okazję uczestniczyć w niezwykłym przedstawieniu, zobaczyć największe gwiazdy w akcji.

1.8. Festiwal Piękna

Festiwal Piękna to impreza, która w Płocku odbyła się po raz pierwszy w roku 2007. Początkowo odbywała się w Amfiteatrze, po czym została przeniesiona do Hali Widowiskowo Sportowej- Orlen Areny. Festiwal to impreza międzynarodowa, która ma na celu wybory Miss Polski, Miss Polski Nastolatki, Miss Supranational. To także szereg koncertów i widowisk polskiej i zagranicznej sceny muzycznej. Gośćmi byli między innymi Sophie Ellis Bextor, Stachurski, No Mercy, Mrozu, Afromental. Od dłuższego czasu prowadzącym imprezę są: Krzysztof Ibisz i Maciej Dowbor. Jest to impreza biletowana, z ograniczoną liczbą miejsc. W latach poprzednich festiwal odbywał się o okresie letnim, po czym rozstał przeniesiony na grudzień. To ogromne przedsięwzięcie, do którego przygotowania trwają cały rok. Szereg prób, dobieranie kostiumów, nagrań. W konkursie tym nagrodą główną jest samochód osobowy, oraz przede wszystkim możliwość reprezentowania Polski na arenie międzynarodowej. Relację z festiwalu można obejrzeć w telewizji polskiej a relacje z festiwalu zamawia kilkanaście stacji zagranicznych.²⁰

Podsumowanie i wnioski

Na podstawie obserwacji zachowań uczestników imprez i badań socjologicznych stwierdzić można, iż coraz więcej osób odczuwa potrzebę uczestniczenia w procesie tworzenia

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ http://encyklopediakabaretu.pl/wiki/Plocka_Noc_Kabaretowa,04.04.2014.

²⁰ http://pokis.plock.eu/pl/festiwal_piekna.html,04.04.2014.

kultury. Masowe imprezy sprzyjają temu zjawisku. Uczestników takiego festiwalu możemy krótko scharakteryzować. Są to osoby przede wszystkim nastawione na dobrą zabawę, nie straszna jest im podróż w nowe, nieznanne miejsce, są otwarte na świat, chęci poznania nowych osób, nawiązywania bliższych kontaktów. Osoby te niekoniecznie są młode, zdarzają się seniorzy, którzy w dążeniu do spełnienia swoich pasji, zainteresowań przemierzają długą drogę.

Z punktu widzenia turystyki kulturowej uczestnicy masowych imprez typu event czy festiwal stanowią nową i ważną oraz rozwojową grupę ruchu turystycznego, tworzących swą subkulturę zachowań i potrzeb, które należy respektować aby przyciągnąć jak największą liczbę uczestników. Podczas festiwali w Płocku tworzone są pola namiotowe, dla miłośników muzyki reggae czy też elektronicznej. Nie zawsze były zapewniane dogodne warunki sanitarne, za mało toalet, a mimo to „nie przeszkadzało” to w dobrej zabawie, choć nie zawsze takie warunki skłaniają do ponownego przybycia. Wydaje się jednak, że dla festiwalowicza liczy się przede wszystkim jak najlepsza zabawa, zobaczenie na żywo swoich idoli, gwiazd największego formatu z całego świata i niepowtarzalny klimat płockiej plaży.

Organizacja tego typu wydarzeń w Płocku to niewątpliwa promocja dla miasta. Można pokazać, co miasto ma najlepszego do zaoferowania. Reggaeland i Audioriver trwają średnio dwa dni. Przez ten czas osoby przebywające na plaży muszą się po prostu najeść. Spacer na starówkę to nie tylko forma poznania miasta, ale również odwiedzenia lokali gastronomicznych. Dla właścicieli lokali jest to niezwykle korzystna sytuacja ze względów zarobkowych. Na czas festiwali niektóre restauracje i bary mają przedłużony czas otwarcia. Przekłada się to na nie małe kwoty wpływów pieniężnych. Nie każdy nocuje na polu namiotowym, więc niezbędne jest zarezerwowanie z dużym wyprzedzeniem pokoju w hotelu czy też pensjonacie. Tych również nie brakuje w mieście. Oferta jest dość szeroka, w Płocku mieści się ponad dwadzieścia hoteli, począwszy od bardzo wysokich standardów jak na przykład Hotel Starzyński czy też Czardasz, do tych mniejszych na obrzeżach miasta o mniejszym poziomie. Jednym słowem, każdy znajdzie coś na swoją kieszeń. Niewątpliwie odzwierciedleniem i potwierdzeniem tego jak ważne jest dla miasta organizowanie tego typu imprez są przedstawione powyżej dane liczbowe.

Dwa kolejne, jednak mniejszego formatu festiwale - Piękna i Płocka Noc Kabaretowa - również przyczyniają się do rozwoju turystyki kulturowej i popularyzacji miasta i jego atrakcji turystycznych. Mimo, iż liczba ich uczestników jest znacznie mniejsza w porównaniu z Reggaelandem i Audioriver to ich renoma nie maleje za sprawą transmisji telewizyjnych. Na czas tych imprez do Płocka przyjeżdżają nie tylko chętni obejrzeć największych artystów polskiej sceny kabaretowej, czy ujrzeć najpiękniejszą polkę. Miasto wita w tym czasie osoby znane nam przede wszystkim z ekranów telewizorów, spędzają one tu sporo czasu przygotowując się do show. Niekiedy same poznają miasto i wspominają o tym w późniejszych przedstawieniach. To również bardzo wpływa na promocje miasta, podczas transmisji telewizyjnych możemy widzieć kadry skierowane na płockie moło, wzgórze tumskie, nadwiślańską plażę. Ze względu na charakter imprez nie mogą one odbywać się na świeżym powietrzu, wystarczyłoby załamanie pogody i show mógłby nie dojść do skutku. Festiwale te niewątpliwie przyczyniają się do rozwoju turystyki kulturowej w Płocku. Wnoszą świeżość, bez troskę w normalne życie mieszkańców. Na czas imprez miasto zamienia się w miasto tolerancji, mało komu przeszkadza głośna muzyka. Młodzież lubi aktywność a ta przejawia się spędzaniem czasu w kinie, teatrze czy właśnie na imprezach organizowanych przez miasto, a tu oferta kulturalna jest bardzo szeroka.

Analizując zgromadzone dane statystyczne jak i informacje zaczerpnięte z książek i informatorów odnośnie organizacji życia kulturalnego w Płocku sformułować można następujące wnioski:

1. Uczestniczenie w życiu kulturowym miasta stanowi ważny element życia osób biorących w nim udział.

2. Organizacja festiwali, eventów w Płocku jest świetną promocją dla miasta.
3. Organizowanie imprez przyczynia się do wzrostu wpływów pieniężnych dla placówek gastronomicznych, hoteli, pensjonatów.
4. Instytucje kulturalne w mieście zapewniają bogatą i ciekawą ofertę form spędzania czasu wolnego, dla każdej grupy wiekowej.
5. Życie kulturalne miasta wpisane jest w jego historię i kultywowane do chwili obecnej.

Płock jest miastem o dużych możliwościach i dużym potencjale rozwoju. Organizowanie imprez przez Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki ze współpracą z władzami miasta, jak i innych organizacji jest świetnym sposobem na przyciągnięcie turystów nie tylko z kraju, ale i zza granicy.

Bibliografia

1. Chylińska E., *Turystyka kulturowa w Płocku na przykładzie festiwali*, praca licencjacka napisana pod kierunkiem dr. W. Kędziorka, Płock 2014
2. Gaworecki W., *Turystyka*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2010.
3. Jędrusiak T., *Turystyka kulturowa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2010.
4. Konarska-Pabiniak B., *Życie kulturalno- literackie Płocka w 2 poł. XIX wieku*, Płock 1994.
5. Kowalczyk A., *Turystyka kulturowa: spojrzenie geograficzne*, Uniwersytet Warszawski, W-wa 2008.
6. Kurek W., *Turystyka*, Wydawnictwo Naukowe PWE, Warszawa 2007.

Recenzje/ artykuły

1. Małek Joanna, *Turystyka kulturowa jako czynnik rozwoju lokalnego*, Prace i Studia Geograficzne, Warszawa 2003.
2. Mikos v Rohrscheidt Armin, *Turystyka kulturowa- wokół definicji*, Nr.1/2008, dostępna w Internecie: <http://www.turystykakulturowa.org/>
3. Piasecka Ewa, *Uczestnictwo w muzycznych wydarzeniach kulturowych- forma turystyki czy tylko sposób spędzania czasu wolnego?*, Nr.2/2012, dostępna w Internecie: <http://www.turystykakulturowa.org/>
4. Ratkowska Paulina, *O festiwalu w kontekście turystyki kulturowej, czyli turystyka eventowa raz jeszcze*, nr. 6/2010, dostępna w Internecie: <http://www.turystykakulturowa.org/>
5. Świergiel Sebastian, Buczkowska Karolina, *Wyjazdy na imprezy elektronicznej muzyki tańecznej formą kulturowej turystyki eventowej*, dostępna w Internecie: <http://www.turystykakulturowa.org/>

Strony internetowe

1. <https://wiedzaokulturze.wikispaces.com/Definicje+kultury>
2. http://pl.wikipedia.org/wiki/Turystyka_kulturowa
3. http://www.plock.eu/pl/o_miescie.html
4. <http://miasteria.pl/Miejsca/Mazowieckie/Plock/Atrakcje.html>
5. http://pokis.plock.eu/pl/rynek_sztuki.html
6. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Audioriver>
7. <http://portal.plocman.pl/firmy/dom-darmstadt,1083.html>
8. <http://www.pokis.pl/>
9. http://www.pokis.home.pl/reggae_2014/?page_id=465
10. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Reggaeland>
11. http://encyklopediakabaretu.pl/wiki/Płocka_Noc_Kabaretow
12. http://pokis.plock.eu/pl/festiwal_piekna.html,

Inne źródła

1. Miejski Zeszyt Statystyczny, Nr 20, Płock 2013
2. Strategia promocji Płocka do 2016 roku

THE PLOCK FESTIVALS WITHIN THE PERIOD OF 2005 – 2015 AS THE EXAMPLE OF CULTURAL TOURISM

Summary

The main aim of the article is to consider to what extent different kind of cultural events and festivals organized in Plock attracts tourists to visit Plock and what kind of touristic attractions can have been proud of Plock. Author of this essay has analysed several cases such as: Reggaeland Festival, Auditoriver Festival, Cabaret Festival, Beauty Festival and others with in the period of 2008 – 2014 years. On the other hand it has been taken in consideration an influence of cultural tourism on the economic and social results for Plock itself.

Key words: cultural tourism, touristic attractions of Plock, local touristic information in Plock – (PLOT) Plocka Lokalna Organizacja Turystyczna, account of cultural tourists in Plock within the period of 2008-2014, tourism expenses in Plock within the period 2008-2014, tourism incomes in Plock within the period of 2008-2014.